

Analyse af driftstilskudsmodellen for de selvejende haller i Slagelse Kommune

December 2023

Foto fra Vesthallen i Slagelse

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
Baggrund for nuværende model for driftstilskud.....	2
Hovedkonklusioner	3
Sammenligning mellem selvejende og kommunale haller	5
Udgifter i de selvejende haller.....	5
Sammenligning med udgifter i kommunale haller	6
Ny gennemgang af m2/lokaler i selvejende haller.....	8
Hvordan bruges m2 i den nuværende model for driftstilskud?	8
Proces for ny gennemgang/vurdering af m2/lokaler	9
Hvad er resultatet af den nye m2-gennemgang?	10
Hvad betyder de nye m2-tal for beregningen af driftstilskuddet?	11
Nye principper for m2 i model	12
Hvad siger de selvejende haller til den nye m2-vurdering	12
Hvordan er praksis i andre kommuner?	13
Tilskud til vedligehold	14
Hvordan gives der tilskud til vedligehold i modellen.....	14
Hvad synes hallerne om tildelingen til vedligehold via modellen?.....	15
Tilskud til vedligehold via puljer på idræts- og fritidsområdet.....	15
Anlægstilskud og kommunegaranti	17
Hvilke tilskudsmuligheder gør hallerne brug af?	18
Hvordan kan haller skaffe sig indtægter til medfinansiering af vedligehold?	18
Modeller for vedligehold i andre kommuner	19
Udarbejdelse af nye tilstandsvurderinger og vedligeholdelsesplaner.....	21
Hvilke forslag til ændringer har analysen resulteret i?.....	22
Hvad siger hallerne til ændringerne?	24
Evt. fremtidigt tiltag vedr. vedligehold	25
Personaleudgifter i selvejende haller	26
Personaleudgifter i de selvejende haller	26
Ændret fordeling ved forøgelse af maksimal tildeling til personaleudgift	27
Modeller for personaleudgifter i andre kommuner	28
Bilag 1. Hvilke lokaler/m2 yder kommunen tilskud til i selvejende haller	29

Indledning

Byrådet vedtog i forbindelse med Budget 2023, at der i budgetperioden skulle foretages en undersøgelse af de selvejende haller. Den skal afdække og sammenligne de selvejende halleres rammer målt op imod de kommunale halleres rammer, herunder om hallernes kapacitet samlet set udnyttes optimalt.

På mødet i januar 2023 drøftede Kultur-, Fritids- og Turismeudvalget administrationens forslag til punkter i analysen af driftstilskudsmodellen. Disse forslag var udarbejdet på baggrund af inputs fra hallerne og udvalgets samt administrationens egne faglige erfaringer med/vurderinger af modellen.

I februar 2023 godkendte Kultur-, Fritids- og Turismeudvalget administrationens forslag til proces- og tidsplan for analysen, og at analysen skulle omhandle følgende 5 punkter:

- Tilskud til grønne arealer
- Tilskud til vedligehold
- Gennemgang af m2 i haller
- Personaleudgifter
- Udnyttelse af haller

Administrationens forslag til indhold mv. var beskrevet under de enkelte analysepunkter i proces- og tidsplanen og har været omdrejningspunktet for analysen.

Analysen af tilskuddet til grønne arealer har indgået i prioriteringsforslagene til Budget 2024. Det godkendte Budget 2024 indebærer en hjemtagelse af arealerne i Dalmose og Sørby. Tilskuddet til grønne arealer behandles derfor ikke yderligere nedenfor.

Analysen af udnyttelse af hallerne pågår pt. og forventes sammentænkt med den politisk bestilte lignende analyse i regi af facilitetsplanen. Udnyttelse af haller behandles derfor ikke i nærværende rapport.

Nedenfor præsenteres derfor resultatet af analysen af hhv. Sammenligning mellem kommunale og selvejende haller, Gennemgang af m2 i haller, Tilskud til vedligehold samt Personaleudgifter.

Analysen har afstedkommet flere tilføjelser/ændringer i drifts- og samarbejdsaftalerne med hallerne, ligesom den nye vurdering af m2 i de selvejende haller har haft indvirkning på beregningen af hallernes driftstilskud for 2024.

Kultur-, Fritids- og Turismeudvalget skal godkende både udmøntning af driftstilskud for 2024 samt nye drifts- og samarbejdsaftaler for 2024 på udvalgsmødet i december 2023.

Baggrund for nuværende model for driftstilskud

Kultur-, Fritids- og Turismeudvalget vedtog i september 2016, at en rammemodel skulle danne grundlag for den fremtidige driftsaftale mellem de selvejende haller og Slagelse Kommune. Rammemodellen afløste dermed den tidligere timekøbsmodel.

Forud var gået en 360 graders analyse, hvor administrationen lagde tre forskellige modeller op til politisk beslutning. De tre modeller var i høring hos hallerne forud for beslutningen.

I november 2016 vedtog Kultur-, Fritids- og Turismeudvalget et årshjul for samarbejdet med de selvejende haller, der indebærer, at administrationen efter Byrådets vedtagelse af budget udmønter rammen til de selvejende haller.

Kultur-, Fritids- og Turismeudvalget vedtog i april 2017 følgende principper for udmøntning af rammen til de selvejende haller:

- Realkreditudgifter (fuld dækning ud fra forventet udgift i budgetåret og evt. efterfølgende regulering)
- Forbrugsudgifter (fuld dækning ud fra gennemsnit de seneste 3 regnskabsår)
- Personaleudgifter (politisk besluttet maks. beløb på 700.000 kr. ud fra gennemsnittet de seneste 3 regnskabsår)
- Udgifter til nyanskaffelser (maks. beløb på 20.000 kr., hvilket svarer til tildelingen til en kommunal hal)
- Vedligehold (fuld dækning ud fra gennemsnit de seneste 3 regnskabsår)
- Evt. restbeløb inden for budgetrammen fordeles efter hallernes størrelse (fratrasket arealer, der ikke kan ydes tilskud til)

Fuld dækning i modellen gælder kun m2, hvor kommunen lovligt kan yde tilskud. Der sker derfor et fradrag for m2, som kommunen ikke kan støtte.

Modellen og principperne har bl.a. fokus på at sikre bygninger og dækning af de faste driftsudgifter, hvilket var et stort ønske fra hallerne ved modellens tilblivelse.

Driftstilskudsmodellen blev evalueret i foråret 2018, hvor Kultur- og Fritidsudvalget tog evalueringen til efterretning. Administrationen vurderer, at modellen generelt fungerer efter hensigten, og at langt størstedelen af hallerne er tilfredse med den.

Driftstilskudsmodellen bliver suppleret af en drifts- og samarbejdsaftale, der beskriver grundlaget for samarbejdet mellem kommunen og de selvejende haller, og hvilke forpligtelser som hhv. kommunen og de selvejende haller skal leve op til. Drifts- og samarbejdsaftalen bliver hvert år opdateret, bl.a. på baggrund af inputs fra hallerne, så den er tidssvarende og tager højde for aktuelle sager og samfundsforhold.

Drifts- og samarbejdsaftalerne og driftstilskudsmodellen har til formål at ensrette kravene til kommunale og selvejende haller og sikre, at der arbejdes efter de samme mål, retningslinjer mv., og at foreninger og andre brugere oplever samme muligheder, åbningstider, rettigheder, bookingproces og serviceniveau, uanset om de bruger en kommunal eller en selvejende hal. Maxbeløbene i modellen er derfor fastsat ud fra gennemsnitstal i de kommunale haller.

Hovedkonklusioner

Sammenligning mellem kommunale og selvejende haller

Driftstilskuddet skal sikre, at de selvejende haller kan levere et serviceniveau på samme niveau som de kommunale haller.

Udgifterne i de selvejende haller er i gennemsnit 0,3 mio. kr. højere end i de kommunale haller, når der ses isoleret på haldriften, ligesom personaleudgifterne er ca. 150.000 kr. højere i de

selvejende haller. Det indikerer, at en eller flere af de selvejende haller har et højere serviceniveau end de kommunale haller. Der skal dog altid være forsigtighed ved sammenligning af gennemsnitstal, da de ikke giver udtryk for nuancerne mellem hallerne; både kommunale og selvejende.

Sammenligningen har givet anledning til, at det kan overvejes, om det maksimale beløb ift. nyanskaffelser skal hæves fra de nuværende 20.000 kr. til 25.000 kr. Det skal ses i sammenhæng med, at maksbeløbet er fastsat på baggrund af gennemsnitsudgiften i de kommunale haller, og at denne nu er på lidt over 20.000 kr. jf. analysen.

Ny gennemgang af m2/lokaler i selvejende haller

For at sikre at Slagelse Kommune yder tilskud til de lokaler (m2) i hallerne, som kommunen lovligt kan støtte, og som er nødvendige for udøvelsen af kultur-, fritids- og idrætsaktiviteter i hallerne, og sikre at gennemgangen er foretaget på samme måde/efter samme principper i alle haller, er der foretaget en ny vurdering af m2/lokaler.

Den nye vurdering af m2 er foretaget på baggrund af en grundig proces, hvor alle lokaler i hallerne er besigtiget sammen med repræsentanter fra hallerne, og hvor bl.a. uddybende info/svar fra hallerne, data fra Winkas og lovgivning/principper er blevet inddraget.

To haller har fået flere tilskudsberettigede m2 med i modellen end tidligere, resten færre. Generelt er der tale om relativt små forskelle. De nye m2-tal er anvendt i udmøntningen af hallernes driftstilskud for 2024, som skal godkendes på nærværende møde, og giver i de fleste tilfælde relativt små forskelle i de enkelte hallers driftstilskud.

Udover den nye m2-vurdering er der udarbejdet nye principper for m2, som skal tydeliggøre for alle, hvad der skal til for, at kommunen kan yde tilskud til et lokale.

Størstedelen af hallerne har ikke haft indvendinger/bemærkninger til de nye m2-vurderinger og resultatet heraf. Få haller har haft bemærkninger/indvendinger til vurderingen af konkrete lokaler. Samlet set drejer det sig om ca. 5 lokaler ud af de flere hundrede lokaler, der er gennemgået. Administrationen er i dialog med de pågældende haller og forventer, at to af lokalene vil blive tilføjet modellen med virkning fra 2025, da der i samarbejde med hallerne er fundet lokale løsninger, som nu blot skal implementeres.

Tilskud til vedligehold

På baggrund af analysen af den nuværende tildeling til vedligehold via modellen, hallernes andre muligheder for at søge tilskud til/skaffe sig indtægter til vedligehold samt indhentede erfaringer fra andre kommuner lægger administrationen op til følgende justeringer i drifts- og samarbejdsaftalerne for 2024.

- Indførelse af maxbeløb på 500.000 kr. om året for tildeling til vedligehold
- Indførelse af krav om forudgående godkendelse af projekter over 200.000 kr.
- Indførelse af krav om udspecificering af vedligehold
- Krav til brug af nye tilstandsvurderinger og vedligeholdelsesplaner
- Indsnævring af, hvad selvejende haller kan få tilskud til fra puljer på fritidsområdet

Ændringerne har bl.a. til formål at sikre, at rammen fortsat kan dække hallernes driftsudgifter, og at den ikke på sigt bliver "ædt" op af vedligehold, at sikre at kommunen i højere grad får

kendskab til hallernes stand og er inde over store vedligeholdelsesprojekter, som sættes i gang for driftstilskuddet, samt at gøre udmøntningen af driftstilskuddet mere simpel for alle.

Personaleudgifter i selvejende haller

Ift. personaleudgifter indgår der et maksimalt tilskudsbeløb på 700.000 kr. om året i beregningen af driftstilskuddet til de selvejende haller.

Der er stor forskel på udgifterne til personale, hvor tre haller har udgifter væsentligt under de 700.000 kr., mens de øvrige haller har højere udgifter. Der er dog også stor forskel på, hvilke opgaver de enkelte hallers personale løser udover selve haldriften, nemlig drift af grønne arealer (bortfalder i 2024), cafeteriadrift og drift ifm. indtægtsdækkede arrangementer mv. En del af dette kan ikke dækkes af driftstilskuddet.

Der har tidligere fra enkelte haller været forslag om at hæve det maksimale tilskudsbeløb. Beregninger viser, at det er de haller med de laveste personaleudgifter, der vil få mindre i tilskud, hvis man hæver beløbet. Det vil betyde, at incitamentet ift. at optimere på driften vil være mindre, og at de haller, der har optimeret, vil blive straffet. Hvis beløbet hæves, øges risikoen for, at kommunen yder tilskud til aktiviteter, der ikke er lovligt kommunalt formål, og som dermed ikke kan støttes.

Sammenligning mellem selvejende og kommunale haller

Da driftstilskuddet til de selvejende haller har til formål at sikre, at brugerne af de selvejende og kommunale haller får samme serviceniveau, er det relevant at sammenligne udgifterne i hallerne, da de kan være udtryk for serviceniveauet.

Udgifter i de selvejende haller

Som det kan ses af nedenstående skema, er der stor forskel mellem de selvejende hallers udgifter samt fordeling heraf. Ift. vedligehold af bygninger slår det naturligvis igennem i det enkelte år, hvis der er lavet en stor opgave som nyt gulv eller tag, eller hvis der har været flere store vedligeholdelsesprojekter i samme år, hvilket eks. kan ses i Dalmose Idræts- og Kulturcenter.

Regnskab 2022 Selvejende haller

	Agersø- hallen	Dalmose Idræts- & Kultur- center	Skælskør- hallen	Slagelse Hallen	Stillinge- hallen	Sørby- hallen	Vest- hallen	SBC
Bygningsdrift	39.174	127.859	540.785	100.516	52.030	92.960	76.350	23.945
Driftsmateriel	42.999	152.492	158.874	143.025	48.104	122.743	55.217	19.596
Forbrugs- udgifter	130.317	333.399	620.000	474.155	180.126	228.249	318.154	350.077
Sports- redskaber	1.665	34.356	0	0	0	5.078	0	16.532
Personale	98.897	1.308.476	928.332	989.564	208.944	1.485.133	758.083	0
Vedligehold bygninger	50.219	710.969	25.108	125.686	228.008	370.129	171.636	40.796
Finansierings- udgifter (reakredit)		25.982	382.004	173.619	500.825	170.400	339.966	31.013
I alt	363.271	2.693.533	2.655.103	2.006.565	1.218.037	2.474.692	1.719.406	481.959

Note: Tallene ovenfor er hentet i regneark til beregning af driftstilskud. Der er således ikke medtaget udgifter, der kan isoleres til cafeteria-drift og drift af grønne arealer fra hallernes regnskaber, da de ikke indgår i beregningen. Dog er der ikke fratrukket puljetilskud og evt. egenfinansiering ift. vedligehold af bygninger.

I regnskabet for Dalmoose Idræts- & Kulturcenter og Sørbyhallen indgår delvist udgifter ifm. pasning af grønne arealer. Hallerne modtog hhv. 425.392 og 482.282 kr. i driftstilskud til den opgave i 2022. Tilskuddet bortfalder i 2024, hvor de ikke længere skal løse opgaven, jf. Budget 2024.

Udgifterne i 2022 i Slagelse Hallen bærer præg af, at der fortsat var vaccinecenter i nogle af hallens lokaler.

Den gennemsnitlige udgift i de selvejende haller er ud fra ovenstående tal 1.701.571 kr. Dette tal kan ikke direkte sammenlignes med et tal for de kommunale haller, da der i de selvejende haller er arealer, der ikke er tilskudsberettigede, hvilket betyder, at når der gives tilskud, fratrækkes der et beløb ift. ikke-tilskudsberettigede m². Beløbet, der er fratrukket i 2022, udgjorde knap 0,5 mio. kr. i alt. Derudover skal finansieringsudgifterne ikke medtages i sammenligningen. Det er ikke alle steder muligt at isolere hele udgiften til opgaven ift. grønne arealer samt cafeteria-drift, men i det omfang de kan estimeres, skal disse udgifter også fratrækkes før sammenligning med kommunale haller.

Sammenligning med udgifter i kommunale haller

Der er 13 kommunale haller i Slagelse Kommune. Heraf er to skolehaller, Eggeslevmagle og Skælskør Skolehal, mens der er særlige aftaler om drift i to andre, Boeslundehallen og Kirkeskovhallen. Disse fire haller indgår derfor ikke i beregningen af gennemsnitsudgiften for de kommunale haller. Kommunale Ejendomme varetager driften af de øvrige ni haller.

De ni kommunale haller er Korsør Hallen, Nordhallen, Nymarkshallen, Spar Nord Arena Slagelse, Storebæltshallen, Søndermarkshallen, Tårnborghallen, UV-hallen og Vemmelevhallen.

I nedenstående skema kan ses en sammenligning mellem de gennemsnitlige udgifter i de kommunale og de selvejende haller. De kommunale haller er del af en stor organisation, og der er opgaver, hvor der er central understøttelse, men hvor udgiften ikke fordeles ud på hallerne. For at gøre tallene så sammenlignelige som muligt er der estimeret et tal ift. regnskab og revision i de kommunale haller, hvilket også fremgår af noten under tabellen

De selvejende haller bliver ligesom de kommunale haller understøttet af Fritidsafdelingen. Der er årlige dialogmøder med deltagelse af medarbejder fra hhv. Fritids- og Økonomiafdelingen, hvor viden kan anvendes til den årlige opdatering af driftsaftalerne. Det vurderes umiddelbart, at de anvendte administrative ressourcer fra Fritidsafdelingen er sammenlignelige mellem de kommunale og selvejende haller. Et estimat indgår derfor ikke i sammenligningstallene. Det vurderes, at de kommunale haller ikke bliver understøttet på øvrige opgaver, dog kan de evt. på særlige opgaver trække på den kommunale organisation, modsat de selvejende haller.

Regnskab 2022 Gennemsnitsudgifter i kommunale og selvejende haller

	Gennemsnit kommunale haller	Gennemsnit selvejende haller
Bygningsdrift	126.987	131.702
Driftsmateriel	41.447	80.824
Forbrugsudgifter	240.101	329.310
Sportsredskaber	20.442	7.204
Personaleudgifter	487.481	632.372
Vedligehold bygninger	85.001	215.319
Estimeret udgift til regnskab og revision mv.	36.878	
Estimeret ift. ikke-tilskudsberettigede m ²		- 61.949
I alt	1.038.338	1.334.781

Note: Der kan være konteringsmæssige forskelle, så en 1:1 sammenligning er ikke mulig ift. de enkelte overskrifter. Tallene for de kommunale haller er trukket i kommunens økonomisystem. Dog er udgiften ifm. sportsredskaber opgjort/estimeret af Fritidsafdelingen. Personaleudgifter i de kommunale haller er opgjort som udgiften til rengøringsenheden samt 80% af den interne fakturering ifm. bygningsdrift. Der er estimeret en udgift til regnskab og revision mv. i de kommunale haller, da denne opgave varetages centralt. Udgiften er estimeret som det gennemsnit, der anvendes i de selvejende haller. I de selvejende haller er finansieringsudgiften ikke taget med, ligesom udgiften ifm. de grønne arealer i Dalmose og Sørby er søgt isoleret. I Dalmose er det beløb, der gives i tilskud til grønne arealer minus den direkte udgift, som opgivet i regnskabet, fratrukket personaleudgifter. I Sørby er tilskudsbeløbet fratrukket med hhv. 80 og 20% i personaleudgifterne og driftsmateriel.

Ovenstående skema viser, at den gennemsnitlige udgift ift. selvejende haller er knap 0,3 mio. kr. højere end i de kommunale haller. Da der blev lavet en sammenligning i 2016, var det knap 0,2 mio. kr. dyrere at drive en selvejende hal sammenlignet med en kommunal hal.

Det er dog ikke nødvendigvis et problem, at der er forskel på udgifterne, såfremt de selvejende haller selv dækker disse yderligere udgifter med indtægter opnået fra andre aktiviteter eks. udlejning, ligesom de øvrige indtægter også skal dække udgifterne ift. de ikke-tilskudsberettigede m2.

Ses der på de enkelte udgiftsposter, er nogle af dem på nogenlunde samme gennemsnitsniveau, mens andre ligger højere på de selvejende haller. Bygningsdrift og driftsmateriel inkl. estimeret udgift til revision er rimelig sammenlignelig med hhv. 126.987 og 78.325 kr. for de kommunale haller og 131.702 og 80.824 kr. for de selvejende haller.

Særligt vedligehold af bygninger, forbrugsudgifter og personaleudgifter skiller sig markant ud. Det er her værd at bemærke, at ovenstående skema vedrører ét år og eks. udgifterne ift. vedligehold af bygninger kan variere væsentligt mellem årene både i kommunale og selvejende haller, afhængig af om der udføres store opgaver som eks. nyt gulv eller tag.

Forbrugsudgifterne er afhængige af især opvarmningsform, hvor der ikke er set nærmere på, hvordan fordelingen af haller, der har gas/fjernvarme, er mellem de kommunale og selvejende haller. Det kan i hvert fald i 2022 være årsag til væsentlige forskelle.

Personaleudgifterne er i de selvejende haller i gennemsnit ca. 150.000 kr. højere end i de kommunale haller. De selvejende haller kan godt vælge at have et højere serviceniveau ift. rengøring og/eller bemanning, men det vil i givet fald ikke skulle finansieres gennem driftstilskuddet men via indtægter, som den pågældende hal selv har genereret fra indtægtsgivende arrangementer/aktiviteter, salg af bandereklamer mv.

Der tildeles i modellen maksimalt 700.000 kr. om året til personaleudgifter. Beløbet blev fastsat ud fra en sammenligning med udgifterne i de kommunale haller. Beløbet har været konstant siden 2018 – og er ikke PL-fremskrevet – hvilket betyder, at de selvejende haller i princippet har skullet effektivisere gennem årene. Det er helt bevidst, da også de kommunale haller har måtte effektivisere ift. personaleudgifter. Umiddelbart kan ovenstående tal indikere, at de kommunale haller har effektiviseret mere end de selvejende haller.

Enkelte haller har gennem årene ønsket, at det maksimale beløb ift. personaleudgifter skal forhøjes. Som det kan ses af ovenstående skema, er der ikke noget i tallene for de kommunale haller, der tilsiger, at tildelingen ift. personaleudgifter i de selvejende haller skal øges, nærmere tværtimod. Tallene ovenfor kunne indikere, at der er et kommunalt finansieret højere serviceniveau ift. bemanning og evt. rengøring i en eller flere af de selvejende haller sammenlignet med de kommunale haller.

Dog er der en vis risiko i at sammenligne gennemsnitstal. Ses der på lønudgifterne i de enkelte kommunale haller, er det kun Spar Nord Arena Slagelse, der har personaleudgifter over 1 mio. kr. (1,1 mio. kr.), og denne hal er kommunens største – og måske mest benyttede – hal, hvor en del af udgiften kan forventes at vedrøre indtægtsgivende arrangementer, ligesom i de selvejende haller. De øvrige kommunale haller har personaleudgifter mellem ca. 3-600.000 kr., en enkelt hal kun knap 200.000 kr. Personaleudgifterne varierer også i de selvejende haller, hvor de fleste dog ligger med udgifter over 700.000 kr. og to haller over udgifterne i Spar Nord Arena Slagelse, men tre haller trækker meget ned i gennemsnitsudgiften.

Ift. sportsredskaber/nyanskaffelser, hvor der i modellen for driftstilskud til de selvejende haller maksimalt dækkes 20.000 kr. om året, har de kommunale haller højere udgifter, også højere end 20.000 kr. Beløbet blev fastsat i 2016 ud fra gennemsnitstal i de kommunale haller, og selvom de selvejende haller har brugt mindre end 20.000 kr. på denne post i 2022, indikerer tallet for de kommunale haller, at det maksimale beløb for selvejende haller kan hæves. Enkelte haller har også givet udtryk for, at beløbet er for lavt, og det kan derfor være en mulighed, at det maksimale beløb ift. nyanskaffelser hæves til 25.000 kr. med virkning fra driftstilskuddet i 2025.

Ny gennemgang af m2/lokaler i selvejende haller

De m2/lokaler, der ydes tilskud til/ikke ydes tilskud til i den nuværende driftstilskudsmodel, er baseret på en vurdering, der blev foretaget for over 10 år siden.

Denne vurderes ikke længere at være tidssvarende, da der kan være sket ændringer i hallerne og deres lokaler/aktiviteter siden dengang (fx at et lokale nu primært bliver brugt til idræt og ikke til udlejning til selskaber mv. og derfor godt kan støttes via modellen).

Desuden har dele af materialet fra den tidligere gennemgang ikke kunnet fremfindes, hvilket har skabt usikkerhed om enkelte lokaler, ligesom administrationen ved besøg i hallerne ikke har kunnet genskabe alle m2-tal og overskrifter på udtrukne lokaler, som er fundet fra den tidligere vurdering.

For at sikre at Slagelse Kommune yder tilskud til de lokaler (m2) i hallerne, som kommunen lovligt kan støtte, og som er nødvendige for udøvelsen af kultur-, fritids- og idrætsaktiviteter i hallerne, og sikre at opgørelsen er foretaget på samme måde/efter samme principper i alle haller, er der derfor foretaget en ny vurdering af m2/lokaler.

Hvordan bruges m2 i den nuværende model for driftstilskud?

Slagelse Kommune yder på baggrund af tidligere politisk beslutning tilskud til lokaler (m2) i hallerne, som kommunen lovligt kan støtte, og som er nødvendige for udøvelsen af kultur-, fritids- og idrætsaktiviteter i hallerne.

Slagelse Kommune yder tilskud til fx halgulv, gymnastiksale og andre aktivitetsrum, omklædningsrum, toiletter, fælles socialt areal, administrationslokale til personale i hallen, lokale til tekniske installationer og rum til idrætsredskaber samt gangarealer.

Omvendt yder Slagelse Kommune ikke tilskud til lokaler/aktiviteter i hallerne, som kommunen ikke må støtte, fx kiosk og selskabslokaler, ligesom kommunen ikke yder tilskud til overskudsarealer, der ikke er nødvendige for foreningsaktiviteten i selve hallen, fx klublokaler.

Langt de fleste lokaler/m² i de selvejende haller er tilskudsberettigede, men i alle haller er der lokaler, som kommunen ikke kan yde tilskud til.

I beregningen af hallernes driftstilskud tages der højde for, at kommunen kun yder tilskud til de tilskudsberettigede lokaler/m². Det sker dels ved, at kun hallens tilskudsberettigede m² tæller med, når restrammen, der fordeles efter hallens størrelse, bliver udmøntet. Derudover sker der et fradrag for ikke-tilskudsberettigede m², når der ydes tilskud til dækning af driftsudgifter, fx udgifter til forbrug. Årsagen til dette er, at der også er udgifter til bl.a. forbrug i de lokaler, som kommunen ikke kan støtte

Hvis fx 95 % af hallens m² er vurderet til at være tilskudsberettigede, så ydes der tilskud til 95 % af hallens udgifter.

Fordelen ved denne ordning er, at den, udover at sikre at der kun ydes tilskud til tilskudsberettigede m², også er simpel at administrere for alle parter, da man slipper for at skulle opsætte fx bimålere i alle ikke-tilskudsberettigede lokaler eller lave særskilte timeregnskaber for hallens personale (hvor mange timer har de brugt i hhv. tilskuds- og ikke-tilskudsberettigede lokaler).

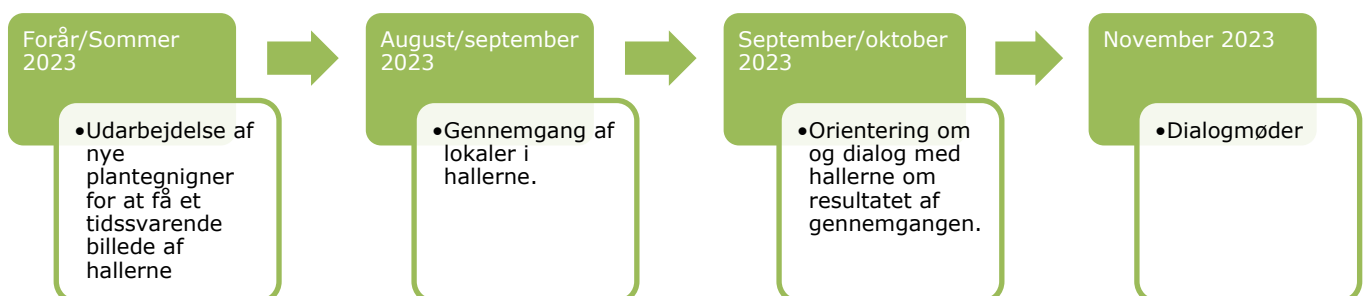
En ulempe er dog, at de reelle udgifter ved ikke-tilskudsberettigede lokaler i nogle tilfælde kan være lavere/højere end den procentandel, der trækkes ud af modellen. Det vil dog være vanskeligt i praksis at opgøre, hvor meget der samlet set bruges af tid/udgifter på et ikke-tilskudsberettiget lokale.

Hvis et lokale ikke er med i modellen, kan hallen frit vælge, hvem der kan bruge lokalet, hvornår det kan bruges og til hvilke aktiviteter, samt hvad det skal koste at bruge lokalet.

Et godt eksempel på dette er pavillonen SIFFEN, der ligger i tilknytning til Sørbyhallen. SIFFEN bliver ofte udlejet til indtægtsgivende arrangementer, fx selskaber og fester. Det er således ikke kun en ulempe for hallen, at et lokale ikke er med i tilskudsmodellen.

Proces for ny gennemgang/vurdering af m²/lokaler

Som det fremgår af tidslinjen, har der været en proces, hvor hallerne løbende er blevet inddraget.

Alle selvejende haller har haft besøg af en medarbejder, der har udarbejdet opdaterede plantegninger til brug for den efterfølgende gennemgang og vurdering af alle lokaler.

Gennemgangen er foretaget af en jurist fra Ledelsessekretariatet, en analysekonsulent fra Økonomi samt en specialkonsulent fra Fritid.¹ Hallerne har været repræsenteret af deres halinspektør samt et eller flere medlemmer af halbestyrelsen, de fleste steder formanden.

Gennemgangen gav administrationen mulighed for at se alle lokaler og stille uddybende spørgsmål om aktivitet i lokaler, betingelser for brug, booking osv. Dette har sammen med lovgivning/retningslinjer, data fra Winkas, tidligere politiske beslutninger samt udarbejdede nye principper for m2 i modellen (præsenteres nedenfor) givet grundlag for at vurdere alle lokaler.

Hallerne har efterfølgende haft mulighed for at komme med uddybende info og evt. indvendinger/bemærkninger til vurderingen inden endelig vurdering fra administrationen. Hallerne er desuden blevet oplyst om, at de nye m2-tal vil blive brugt i beregningen af driftstilskuddet for 2024.

I de fleste tilfælde, hvor der har været tvivl om, hvorvidt et lokale opfylder kravene for at komme med i modellen, er tvivlen kommet hallerne til gode. Dog vil der efterfølgende blive fulgt op på aktiviteten i lokalerne.

Resultatet af m2-gennemgangen har desuden været drøftet på de årlige dialogmøder med hallerne.

Administrationen har i både dialogen med hallerne, i udkastet til drifts- og samarbejdsaftaler for 2024 og i de udarbejdede principper for m2 i modellen lagt op til, at der hvert år skal følges op på lokalerne i tilskudsmodellen, så der tages højde for evt. ændringer af relevans for vurderingen af tilskudsberettigede m2 og dermed, hvilke lokaler der ydes/ikke ydes tilskud til. Der vil således være mulighed for at få tilføjet nye lokaler til modellen, hvis de lever op til gældende principper/krav.

Hvad er resultatet af den nye m2-gennemgang?

I tabellen er angivet antal fratrukne m2 i de selvejende haller på baggrund af hhv. den nye og gamle m2-gennemgang, herunder hvor stor en andel af hallens m2 som der ikke ydes tilskud til.

	Antal m2 i BBR	Antal fratrukne m2, i tidligere vurdering	Fratrukne m2 i % i tidligere vurdering	Antal fratrukne m2 i ny vurdering (ændring)	Fratrukne m2 i ny vurdering
Agersøhallen	543	12	2,2%	37 (+25)	6,8%
Dalmoose Idræts- & Kulturcenter	3.738	327	8,7%	304 (-23)	8,1%
Skælskørhallen	2.952	120	4,1%	146 (+26)	4,9%
Slagelse Hallen	2.217	150	6,8%	207 (+57)	9,3%
Stillingehallen	1.637	8	0,5%	16 (+8)	1,0%
Sørbyhallen	2.148	152	7,1%	224 (+72)	10,4%
Vesthallen	2.581	195	7,6%	315 (+120)	12,2%
SBC	1.434	143	10,0%	125 (-18)	8,7%
I alt	17.250	1.107	6,4%	1.375 (+268)	8,0%

¹ Juristen deltog ikke i den fysiske gennemgang af Agersøhallen, men har efterfølgende været med til vurderingen af hallens m2.

To af hallerne (Dalmoose Idræts- og Kulturcenter og SBC) har færre ikke-tilskudsberettigede m2 i den nye vurdering end i den gamle, mens det modsatte gør sig gældende for de øvrige haller.

Ved de fleste haller er der tale om relativt små forskelle, når man ser på det samlede antal m2. Den nye vurdering af m2 medfører også, at der ydes tilskud til langt størstedelen af m2 i de selvejende haller (88-99 %).

Det kan være svært at angive de præcise årsager til, at den nye vurdering medfører flere fratrukne m2 end den gamle. En m2-gennemgang er et øjebliksbillede, og der kan derfor gennem årene være sket ændringer i lokalers størrelse, indretning, aktivitet mv., som har betydning for m2-vurderingen, ligesom der kan være sket ændringer i praksis, lovgivning mv.

I den nye m2-vurdering er alle depotrum, der udelukkende eller primært anvendes til opbevaring af udstyr til fx cafeteria/kiosk/køkken og/eller udlejning til indtægtsgivende arrangementer/virksomhed, konsekvent taget ud af tilskudsmodellen. Dette ser ikke ud til at være gjort konsekvent i den gamle vurdering.

Derudover er cafeterier, der drives som erhvervsvirksomhed, taget ud af modellen. I den gamle vurdering ser det ud til, at det kun er selve køkkenet/kiosken, der er taget ud.

SBC har desuden takket nej til at få et stort fælleslokale på 95,7 m2 tilføjet modellen, fordi SBC pt. ikke ønsker, at dette lokale skal kunne lånes/lejes ud. Dette har også betydning for det samlede antal fratrukne m2 i hallerne som helhed.

Omvendt medfører den nye vurdering, at flere møde- og aktivitetslokaler, fx multirummet/yogalokalet i Dalmoose Idræts- og Kulturcenter, er blevet tilføjet som tilskudsberettigede m2 i modellen, fordi de vurderes at opfylde principperne for m2.

Når man sammenligner antal fratrukne m2 i de enkelte haller, er det vigtigt at være opmærksom på, at der er forskel på hallernes størrelse, indretning og aktiviteter. Hvis en hal fx har et stort cafeteria, der drives som erhvervsvirksomhed, vil det afspejle sig i antallet af fratrukne m2, da et cafeteria optager meget plads. Det samme er tilfældet, hvis en hal har et stort lokale, som primært lejes ud til indtægtsgivende virksomhed, eller hvis hallen ofte har indtægtsgivende arrangementer og derfor har behov for depotplads til disse. Til gengæld vil disse lokaler typisk give hallen en indtægt, som ikke modregnes i driftstilskuddet.

Hvad betyder de nye m2-tal for beregningen af driftstilskuddet?

De nye m2-tal er blevet anvendt første gang i forbindelse med beregningen af hallernes driftstilskud for 2024. Kultur-, Fritids- og Turismeudvalget skal godkende udmøntningen af driftstilskuddet for 2024 på en særskilt sag på mødet den 7. december.

	I alt driftstilskud - gamle m2	I alt driftstilskud - nye m2	Ændring i driftstilskud
Agersøhallen	485.773	478.513	-7.260
Dalmoose Idræts- & Kulturcenter	1.990.728	2.034.971	44.243
Skælskørhallen	2.520.011	2.532.767	12.755
Slagelse Hallen	1.780.943	1.764.017	-16.926
Stillingehallen	1.360.639	1.373.060	12.420
Sørbyhallen	1.637.580	1.614.458	-23.122
Vesthallen	1.764.362	1.724.643	-39.719
SBC	550.264	567.872	17.608
I alt	12.090.301	12.090.301	-

Hvis en hal har flere tilskudsberettigede m2 i dag end tidligere, vil det generelt have en positiv indvirkning på hallens driftstilskud, fordi hallen vil få dækket en større andel af dens udgifter til forbrug, vedligehold mv. pga. lavere fradrag for tilskudsberettigede m2, men også fordi hallen har flere m2, der tæller med, når restrammen skal fordeles efter størrelse. Det modsatte vil være tilfældet, hvis hallen har færre tilskudsberettigede m2 i modellen i dag end tidligere.

Som det kan ses i skemaet ovenfor, giver den nye m2-vurdering i de fleste tilfælde relativt små forskelle i driftstilskud, da ændringerne ligger mellem -2,3 til 3,2%. For enkelte haller kan beløbet dog godt være væsentligt.

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at der er andre faktorer end m2, som har betydning for beregningen af driftstilskuddet. Det være sig hallernes udgifter til personale, forbrugsudgifter og øvrig drift. Da det er en samlet ramme, der fordeles, bliver den enkelte hal også påvirket af, hvordan udgifterne er i de øvrige selvejende haller.

Nye principper for m2 i model

Som led i arbejdet med ny gennemgang og vurdering af tilskuds- og ikke-tilskudsberettigede m2 i hallerne har administrationen udarbejdet nye principper for m2 i modellen for driftstilskud.

De nye principper supplerer og uddyber de to grundlæggende principper, som både den nuværende tilskudsmodel og den tidligere timekøbsmodel hviler på (at kommunen yder tilskud til de lokaler, som lovligt kan støttes, og som er nødvendige for udøvelsen af kultur-, fritids- og idrætsaktiviteter i hallerne).

De nye principper er anvendt i forbindelse med den nye vurdering af m2 og vil også danne grundlag for fremadrettede drøftelser og vurderinger af m2, herunder dialog med haller.

Principperne har til formål at gøre det mere tydeligt for alle, hvad der skal til for, at kommunen kan yde tilskud til et lokale (og blive ved med at gøre det). Og dermed også, hvorfor et lokale er med/ikke er med i tilskudsmodellen.

Samtidig skal principperne adressere de udfordringer, som den nye gennemgang og vurdering af m2 har påvist. Fx at ikke alle tilskudsberettigede aktivitetslokaler i modellen kan findes og bookes via Winkas, ligesom det ikke altid er tydeligt, hvem der bruger lokalerne og til hvad.

Derudover skal principperne bidrage til, at hallerne arbejder for at få mere aktivitet, som kommunen kan støtte, ind i aktivitetslokaler.

De udarbejdede principper er vedlagt som bilag 1 sidst i denne analyse.

Hvad siger de selvejende haller til den nye m2-vurdering

På baggrund af besøget i hallerne, de årlige dialogmøder med hver hal og den løbende mundtlige og skriftlige dialog med hallerne oplever administrationen, at der hos de selvejende haller generelt er forståelse for og opbakning til de nye m2-vurderinger.

Administrationen oplever desuden, at de selvejende haller er tilfredse med, at der er kommet en ny m2-vurdering, som tager højde for evt. ændringer i den primære aktivitet i lokalerne, og at den nye vurdering er foretaget efter samme fremgangsmåde og principper i alle haller.

Administrationen oplever også, at de selvejende haller er tilfredse med, at der vil ske en årlig opfølgning på lokaler, hvilket muliggør, at man hurtigt kan få et lokale med/tilbage i modellen,

hvis der foretages ændringer af relevans for vurderingen af tilskudsberettigede m2, og som gør, at lokalet opfylder principperne for m2.

Størstedelen af hallerne har ikke haft indvendinger/bemærkninger til de nye m2-vurderinger og resultatet heraf.

Få haller har haft bemærkninger/indvendinger til vurderingen af konkrete lokaler. Samlet set drejer det sig om ca. 5 lokaler ud af de flere hundrede lokaler, der er gennemgået i de 8 haller.

Administrationen er i dialog med de pågældende haller og har begrundet, hvorfor de berørte lokaler ikke er med i tilskudsmodellen, og hvad der skal til for, at de kan komme det.

Administrationen forventer, at to af lokalerne vil blive tilføjet modellen med virkning fra 2025, da der i samarbejde med hallerne er fundet lokale løsninger, som lever op til principperne for tilskudsberettigede m2, og som nu blot skal implementeres.

Hvordan er praksis i andre kommuner?

Administrationen har til brug for analysen indhentet info/erfaringer fra andre kommuner og har bl.a. spurgt til, hvilke typer af lokaler som de andre kommuner støtter/ikke støtter. Og svarene viser, at der er forskelle kommunerne imellem.

Bornholms Regionskommune, Skanderborg og Favrskov Kommune har kun idræts-m2/aktivitetslokaler (fx halgulv, gymnastiksal og omklædningsrum) med i deres model og giver ikke tilskud til fx køkken, café/cafeteria, møde- og konferencelokaler.

I Bornholms Regionskommune er andelen af fratrukne m2 22-26 % i nogle haller.

Tønder og Aabenraa Kommune, giver, udover ovennævnte lokaler, også tilskud til mødelokaler, hvis de bruges til folkeoplysende aktivitet, men har ikke almindelige mødelokaler med.

Mariagerfjord Kommune har udover ovennævnte lokaler også cafélokaler med. Dog vægtes de ikke lige så højt som aktivitetslokaler i beregningen af tilskud/betaling. Aabenraa Kommune har ligeledes cafélokaler med, hvis de ikke er udliciterede.

Herning Kommune har trukket fx køkkener og foreningsfitness-lokaler ud af deres model.

Kolding Kommune har angivet, at køkkener er med i deres model. Mens Favrskov Kommune giver et ekstra tilskud til haller, der fungerer som omklædningshus/klubhus for fodboldklubber.

Administrationen vurderer på baggrund af svarene fra de andre kommuner, at Slagelse Kommune ligger i "midterfeltet", hvad angår fratrukne m2.

Slagelse Kommune yder ikke kun tilskud til idrætslokaler/aktivitetslokaler i de selvejende haller, men har også depotrum, mødelokaler mv. med, hvis den primære aktivitet i lokalet er noget, som kommunen lovligt kan støtte. Omvendt yder Slagelse Kommune ikke tilskud til fx køkkener/cafeterier.

Tilskud til vedligehold

Baggrunden for denne del af analysen har bl.a. været et ønske om at undersøge, om der kan skabes en anden tildeling til vedligehold, der i højere grad sidestiller hallerne, og hvor der sker en forudgående faglig vurdering, prioritering og godkendelse af store vedligeholdelsesprojekter.

Derudover har der fra både politisk og administrativ side været et ønske om at få en opdateret ekstern tilstandsvurdering af hallerne og dermed behov for vedligehold.

Hvordan gives der tilskud til vedligehold i modellen

Udgifter til vedligehold indgår i beregningen af hallernes driftstilskud på samme måde som fx udgifter til forbrug. Hallerne får således fuld dækning af deres udgifter til vedligehold ud fra gennemsnittet de seneste 3 regnskabsår til m2, som kommunen lovligt kan støtte. Hallerne skal selv lægge ud for beløbet og får så dækket udgiften via de efterfølgende års driftstilskud.

I tabellen nedenfor er vist, hvad hallerne hver især har brugt på vedligehold i 2022.

Vedligehold bygninger, regnskab 2022

	Agersø- hallen	Dalmose Idræts- & Kultur- center	Skælskør- hallen	Slagelse- hallen	Stillinge- hallen	Sørby- hallen	Vest- hallen	SBC
Vedligehold bygninger	50.219	710.969	25.108	125.686	228.008	370.129	171.636	40.796

Til sammenligning anvendte de kommunale haller i snit 85.000 kr. på vedligehold af bygninger i 2022, mens de selvejende haller i snit brugte 215.000 kr.

Fordele ved den nuværende tildelingsform

- Giver hallerne en tilskyndelse til at prioritere vedligehold, fordi hallens driftstilskud bl.a. beregnes ud fra faktisk afholdte udgifter til vedligehold. Hvis en hal prioriterer vedligehold lavere end andre haller, vil det derfor kunne afspejle sig i driftstilskuddet.
- Giver hallerne høj grad af selvstændighed, fleksibilitet og ejerskab, både hvad angår det daglige, løbende vedligehold og igangsættelse af store vedligeholdelsesprojekter.
- Hallerne bestemmer selv, hvad der skal sættes i gang af vedligehold, og hvornår.
- Giver hallerne mulighed for at reagere hurtigt, da de ikke først skal søge en pulje og/eller have godkendt projektet administrativt/politisk.
- Minimal administration for både den enkelte hal og kommunen.
- Hallerne er generelt glade for den måde, hvorpå der tildeles midler til vedligehold.

Ulemper ved den nuværende tildelingsform

- Tilgodeser haller med sund økonomi og med mulighed for selv at lægge ud for projektet.
- Ingen forudgående faglig eller politisk behandling, prioritering og godkendelse af store vedligeholdelsesprojekter.
- Ofte ingen forudgående viden om store vedligeholdelsesprojekter og store udsving i udgifter til vedligehold.
- Kun begrænset viden om, hvad tildelingen til vedligehold via driftstilskuddet konkret er gået til, da vedligehold sjældent udspecificeres i hallernes årsregnskaber.

- Manglende udspecificering af vedligehold giver risiko for, at fx nyanskaffelser ved en fejl regnes med under vedligehold, så der sker fuld dækning af udgiften, selv om der er sat et maxbeløb på 20.000 kr. om året i modellen.
- Hensatte midler til vedligehold tæller først med, når pengene bliver brugt.
- Hverken administrationen eller Kultur-, Fritids- og Turismeudvalget har et opdateret indblik i hallernes stand og behov for vedligehold, da tidligere rapport er forældet.
- Forskel på detalje- og informationsniveau i de vedligeholdelsesplaner, som hallerne selv indsender hvert år. Derudover har der ikke administrativt/politisk været en tydelig proces/arbejdsgang for den konkrete brug af planerne.
- Ingen maxbeløb på vedligehold giver risiko for store udsving i driftstilskud, og at rammen til de selvejende haller på sigt kan blive "ædt op" af vedligehold.

Sidstnævnte skal ses i sammenhæng med, at det er en samlet ramme, som udmøntes. Hvis en hal bruger mange penge på vedligehold i et eller flere år, vil det både påvirke hallens eget driftstilskud og de øvrige hallers, hvilket kan give store stigninger/fald i hallernes driftstilskud.

Samtidig kan der, hvis flere haller bruger mange penge på vedligehold i de samme år, være en risiko for, at restrammen, der fordeles efter m², forsvinder, og at der ikke er midler nok til, at hallerne kan få dækket deres driftsomkostninger via modellen.

Hvad synes hallerne om tildelingen til vedligehold via modellen?

Administrationen oplever, at hallerne generelt er glade for den måde, hvorpå der sker tildeling til vedligehold, og den frihed, fleksibilitet og minimale administration, som den giver. Det er administrationens indtryk, at alle haller prioriterer vedligehold højt.

Administrationen oplever, at de fleste haller har forståelse for de ulemper, som tildelingsformen også rummer.

Enkelte haller har i dialogen med kommunen peget på, at der ikke er nok tilskyndelse til energirenovering i modellen, da man som hal ikke beholder hele gevinsten ved den efterfølgende energibesparelse. Det er her vigtigt at være opmærksom på, at gevinsten ikke tages ud af rammen. Den bliver således fordelt ud til hallerne igen via restrammen. Alle selvejende haller får således gavn af energioptimerende tiltag.

En enkelt hal har påpeget, at man bliver straffet for at hensætte midler til vedligehold. Dette skal ses i sammenhæng med, at beløbet først tæller med i beregningen af hallens driftstilskud, når det er blevet brugt på vedligehold.

Administrationen vurderer, at det vil være uhensigtsmæssigt, hvis hensættelser også talte med i beregningen af driftstilskuddet. Dels kan hensættelser vedrører projekter, der først skal finde sted om mange år, og som måske ikke bliver til noget. Og dels vil det være administrativt tungt i beregningen at skulle tage højde for hensættelser og dermed forudgående tilskud til et fremtidigt projekt, som der senere kommer udgifter til. Der vil være en risiko for, at der ydes tilskud flere gange til det samme.

Tilskud til vedligehold via puljer på idræts- og fritidsområdet

Udover tildelingen til vedligehold via modellen for driftstilskud har de selvejende haller, ligesom foreninger, mulighed for at søge tilskud fra puljer på kultur- og fritidsområdet, fx Idræts- og Fritidspuljen, der støtter etablering og renovering af faciliteter. Det er en mulighed, som flere selvejende haller i større eller mindre grad har gjort brug af, som det kan ses i tabellen på næste side.

Oversigt over bevilgede tilskud til selvejende haller fra Kultur og Fritids puljer mv. i perioden 2018-2023

Årstal	Selvejende hal	Bevilget tilskud	Aktivitet/formål
2023	Vesthallen	30.000	Udskiftning af scoreboard
2023	Dalmoose Idræts- og Kulturcenter	35.000	Udskiftning/fornyelse af tilskuerrækker
2023	Skælskør Badmintoncenter	12.000	Udskiftning af lamelgardiner
2023	Slagelse Hallen	14.000	Indkøb af gardiner til nyt fælleslokale med lektiecafé og indkøb af maling til gulv i depotrum
2022	Dalmoose Idræts- og Kulturcenter	40.000	Renovering af lys i gymnastiksal
2022	Stillingehallen	45.000	Etablering af udendørs crossfit-/parkourbane i samarbejde med Stillinge Skole
2021	Skælskør Badmintoncenter	13.000	Indkøb af nyt beskyttelsesgulv
2021	Sørbyhallen	20.000	Indkøb af 4 spillerbokse sammen med Sørby Fodbold og Sørbymagle IF
2021	Stillingehallen	30.000	Etablering af gulvfløb i redskabsrum
2021	Skælskør Badmintoncenter	18.000	Renovering af ventilationsanlæg
2020	Sørbyhallen	75.000	Udskiftning af tagplader
2019	Skælskørhallen*	45.000	Indretning af multirum i hallen
2019	Sørbyhallen	75.000	Udskiftning af tagplader
2018	Dalmoose Idræts- og Kulturcenter	100.000	Varmeanlæg
2018	Sørbyhallen	100.000	Delvis udskiftning af tag
I alt		652.000	

*Tilskuddet blev bevilget fra Fritids facilitetskonto og ikke en decideret pulje

Fordele ved puljetilskud

- Der sker en forudgående faglig vurdering og prioritering af ansøgningen/projektet ud fra bl.a. politisk vedtagne retningslinjer og bærende principper, historik, gældende politikker/strategier mv.
- Politisk prioritering/stillingtagen ved ansøgninger over 50.000 kr.
- Hallerne får beløbet med det samme. De skal ikke først lægge ud for beløbet og vente på at få det tilbage via driftstilskuddet.
- Er en tilføjelse til hallens egen økonomi og kan derfor bidrage til at gøre nye/flere ting mulige for hallen.

Ulemper ved puljetilskud

- Hallerne vil ligesom foreninger mv. normalt blive pålagt en væsentlig medfinansiering af projektet, jf. de politisk vedtagne bærende principper for puljeansøgninger.
- For ikke at gøre forskel på tilskudsmodtagere tæller hallernes pålagte medfinansiering ikke med i beregningen af driftstilskuddet. I modsat fald ville hallerne (i modsætning til fx foreninger) ende med at få fuldt tilskud til deres projekter.
- Kan være en økonomisk ulempe for hallen at få tilskud fra Kultur og Fritids puljer (især ved store projekter), da hallen skal dække medfinansieringen af egen lomme, medmindre den opnår ekstern finansiering.
- Enkelte haller er blevet negativt overraskede over, at pålagt medfinansiering skal dækkes af egen lomme og ikke tæller med i beregningen af driftstilskuddet.
- Ofte søger hallerne til ting, som de i forvejen får tilskud til/kan få dækket via rammen til de selvejende haller.
- Giver meget ekstra administration ved beregning af driftstilskud og øger risiko for fejl (fx at der ydes tilskud til det samme to gange, eller at der ydes mere i tilskud til projektet, end det fx er besluttet politisk).

Sidstnævnte ulempe skal ses i sammenhæng med, at hverken puljetilskud, pålagt medfinansiering eller vedligehold typisk er udspecificeret i hallerne årsregnskaber. Ofte er der blot en overordnet post til vedligehold, hvor alt ligger under.

Det betyder, at der administrativt hvert år manuelt skal tjekkes op/holdes styr på både puljetilskud og pålagt medfinansiering af projekter (hvor meget endte hallen selv med at betale), og at disse beløb holdes ude af beregningen af driftstilskuddet, så der ikke ydes dobbelt tilskud/for meget i tilskud til et projekt.

I år har administrationen måttet sende en opdateret beregning ud til hallerne, fordi der ikke i alle tilfælde var taget højde for puljetilskud og pålagt medfinansiering.

Anlægstilskud og kommunegaranti

De selvejende haller har mulighed for at søge om kommunegaranterede lån, ligesom de alt efter de konkrete budgetprocesser og vilkår, evt. har mulighed for at søge om anlægstilskud.

Det sker typisk ved store og omkostningsfulde vedligeholdelsesprojekter (fx nyt tag og gulv), som hallerne typisk vanskeligt vil kunne finansiere selv via egen økonomi, driftstilskud osv.

Oversigt over bevilgede anlægstilskud i perioden 2018-2023

Årstal	Selvejende hal	Bevilget tilskud	Aktivitet/formål
2021	Vesthallen	884.000	Udskiftning af gulv

Oversigt over godkendte gældende kommunegarantier

Selvejende hal		Garantiforpligtelse
Dalmose Idræts- & Kulturcenter*	Kommunekredit	674.191
Skælskørhallen	Kommunekredit	1.610.202
Slagelse Hallen	Kommunekredit	2.178.865
Stillingehallen	Kommunekredit	496.813
Sørbyhallen	Nykredit	1.819.319
Vesthallen	Kommunekredit	2.772.978
SBC	Eventualrettighed	-93.708
I alt		9.458.660

Kilde: Slagelse Kommunes regnskab 2022

*Dalmose Idræts- og Kulturcenter har derudover i Budget 2024 fået tildelt et kommunegaranteret lån på 1 mio. kr. til renovering af tag.

Fordelene ved anlægstilskud og kommunegarantier er, at der normalt har været en forudgående proces, hvor hallen har indsendt en uddybende ansøgning, og der efterfølgende har været en faglig/administrativ behandling af ansøgningen og en politisk stillingtagen til denne.

Ved anlægstilskud får hallen dækket udgiften til projektet enten helt eller delvist uden om egen økonomi. Mens hallen ved et kommunegaranteret lån skal låne det beløb, som der er ydet tilskud til, men efterfølgende får dækket afdragene på lånet via modellen for driftstilskud.

En ulempe kan være, at det typisk er mere vanskeligt og tidskrævende at få tildelt anlægstilskud og kommunegaranterede lån end et almindeligt puljetilskud. Hallen er desuden ikke garanteret at få det fulde ansøgte beløb/lån.

Derudover skal kommunen ved kommunegaranterede lån deponere et tilsvarende beløb. Dog kræver lån til energibesparende tiltag ikke deponering.

Hvilke tilskudsmuligheder gør hallerne brug af?

Der er stor forskel på, hvilke af ovennævnte tilskudsmuligheder hallerne hver især gør brug af.

En enkelt selvejende hal har hverken søgt om puljetilskud, anlægstilskud eller lån med kommunegaranti i den undersøgte periode og finansierer dermed vedligeholdelsesprojekter gennem driftstilskuddet og egen økonomi. Den pågældende hal søger derudover eksterne fonde og puljer ved store projekter.

De øvrige haller gør i varieret grad brug af de andre tilskudsmuligheder. Enkelte haller indsender relativt ofte ansøgninger om tilskud til vedligeholdelsesprojekter.

Både hallens stand og det konkrete projekt (størrelse, pris, hvor akut er det) har betydning for valg af tilgang. En akut udskiftning af tag vil ofte være svær at finansiere udelukkende af hallen selv via egen økonomi og det årlige driftstilskud.

Hvordan kan haller skaffe sig indtægter til medfinansiering af vedligehold?

De selvejende haller har mulighed for at skaffe sig supplerende indtægter til fx vedligehold, ligesom hallerne kan generere et overskud på driften, som fx kan bruges på/hensættes til vedligehold. Den overordnede tendens er, at hallerne med få undtagelser generelt har overskud i de fleste regnskabsår.

Hverken opnåede indtægter eller overskud på driften bliver modregnet i driftstilskuddet.

De selvejende haller kan, jf. drifts- og samarbejdsaftalen, afholde arrangementer/udleje hallen til arrangementer, ligesom den kan sælge ledige tider til dem, der ikke kan låne faciliteter gratis jf. kommunens retningslinjer.

De selvejende haller kan derfor skaffe sig supplerende indtægter ved fx at udleje hallen til kommercielle arrangementer, private selskaber/fester, virksomheder og bankospil.

Indtægter, jf. hallernes årsregnskab 2022

	Indtægter fra udleje af lokaler/hal	Indtægter fra reklamer	Øvrige indtægter	Indtægter i alt
Agersøhallen	17.653	0	0	17.653
Dalmoose Idræts- & Kulturcenter	181.451	60.300	23.905	265.656
Skælskørhallen	29.000	43.000	4.350	76.350
Slagelse Hallen*	12.000	0	0	12.000
Stillingehallen	3.000	11.600	0	14.600
Sørbyhallen	213.413	61.892	79.107	354.412
Vesthallen	88.866	0	39.928	128.794
SBC	0	0	2.600	2.600

*Nogle lokaler i Slagelse Hallen har været brugt til vaccinecenter i 2022, hvilket må forventes at have haft en betydning for hallens indtægter.

Hallerne kan både udleje deres faciliteter, når hallen er ledig, men kan også i begrænset omfang afholde arrangementer på tidspunkter, hvor hallen ellers er booket af foreninger mv. Hallen opnår hele indtægten fra udlejninger til fx arrangementer og skal ikke først tilbagekøbe timerne af kommunen.

Hallerne har desuden mulighed for at opkræve leje for klublokaler (hvis en forening har sit eget lokale i hallen, som den bruger til fx kontor og møder), ligesom hallerne kan opnå indtægter fra salg af reklameskilte mv.

Der er stor forskel på hallernes indtægter i 2022. Sørbyhallen ligger højest med en indtægt på 354.412 kr., mens SBC kun tjente 2.600 kr. i 2022.

Der kan være flere årsager til forskellene i indtægter. Alt andet lige vil geografisk placering/opland, hallens faciliteter mv. have en stor betydning for muligheden for fx at tiltrække indtægtsgivende arrangementer. Derudover kan ønsket om/behovet for at udleje hallen variere, ligesom ikke alle haller har fuldtidsansat personale.

Administrationen har desuden oplevet, at enkelte haller har været overrasket over, at de godt må tjene penge på fx udlejning, uden at indtægten bliver modregnet i driftstilskuddet.

Dog sætter driftstilskuddet og drifts- og samarbejdsaftalen også en grænse for lejeindtægterne, da selvejende haller skal stille deres faciliteter gratis til rådighed for dem, som, jf. gældende retningslinjer, kan bruge kommunale haller gratis (fx kommunale institutioner, foreninger og foreningslignende selvorganiserede grupper).

Udover ovennævnte mulige indtægtskilder vil hallen kunne skaffe sig indtægter/tilskud til vedligeholdelsesprojekter ved at søge relevante fonde, eksterne puljer, sponsorater osv. Dog vil det typisk være lettere at få tilskud fra fonde til fx etablering af nye faciliteter end til vedligeholdelsesprojekter.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at hallernes supplerende indtægter fra udlejning, salg af reklameskilte mv. også går til at dække andre udgifter end medfinansiering af vedligehold. Driftstilskuddet fra kommunen dækker ikke hallens driftsudgifter 100 %, da der fx kun er fuld dækning til tilskudsberettigede m2, ligesom der er maxbeløb på dækning af udgifter til nyanskaffelser/sportsredskaber og personale.

I gennemsnit har de selvejende haller indtægter for knap 110.000 kr., hvilket ikke er tilstrækkeligt til at dække den merudgift på 0,3 mio. kr., de har sammenlignet med kommunale haller. Dette indikerer også, at der er et kommunalt finansieret højere serviceniveau i en eller flere af de selvejende haller.

Modeller for vedligehold i andre kommuner

Administrationen har til brug for analysen af driftstilskudsmodellen indhentet info/erfaringer fra 12 af landets kommuner og har bl.a. spurgt dem, hvordan der sker tildeling til vedligehold i deres model, og hvem der har ansvaret for vedligehold af selvejende haller.

I nogle kommuner er der en rollefordeling mellem kommune og selvejende haller, hvad angår ansvar for vedligehold.

I Vejen Kommune skal de selvejende haller forestå den daglige løbende vedligehold og mindre renoveringer/udskiftninger (hvor skaden omfatter mindre end 20 % af den pågældende bygningsdel, fx tag), mens det er kommunen, der skal finansiere større renoveringer/udskiftninger samt ekstraordinært planlagt vedligehold.

I Skanderborg Kommune står kommunen for klimaskærmen, mens hallerne står for det øvrige vedligehold. Dog er der typisk etableret puljer til udskiftning af halgulve.

I de øvrige undersøgte kommuner har de selvejende haller ansvaret for vedligehold. Tildelingsformen til vedligehold er dog forskellig i kommunerne.

I Aalborg og Odense Kommune er der afsat et driftstilskud/driftsbudget til hallerne, dengang de blev bygget, og hallerne skal finansiere vedligehold og renoveringer ved hjælp af dette tilskud/budget.

I fx Bornholms Regionskommune, Aabenraa Kommune og Faaborg-Midtfyn Kommune får hallen et grundtilskud til driften, som bl.a. er beregnet på baggrund af udgifter til vedligehold/drift af bygningsmasse.

I størstedelen af de undersøgte kommuner er der desuden etableret puljer, hvor hallerne i kommunen (enten selvejende eller både selvejende og kommunale) kan søge tilskud til større renoveringer/vedligeholdelsesprojekter, energiforbedringer mv.

Puljernes størrelse varierer (fra 800.000 til 3 mio. kr.), og der kan både være tale om faste og lejlighedsvis/ekstraordinære puljer. Typisk kan der søges om tilskud 1-2 gange om året.

I Bornholms Regionskommune er midler til anlæg og større renoveringer trukket helt ud af tilskudsmodellen. Til gengæld er der etableret en anlægspulje, som hallerne selv er med til at indstille fordelingen af ud fra bl.a. de indsendte ansøgninger, det afsatte puljebeløb og historik på tildelinger. Anlægspuljen har til formål at understøtte vedligehold og udvikling af selvejende faciliteter og er rettet mod tiltag, der fokuserer på klimaskærm, energiforbedringer og myndighedskrav, og som vil sænke hallernes driftsomkostninger. Kommunen har gode erfaringer med denne pulje og oplever, at hallerne er gode til at tage hensyn til hinanden.

Flere kommuner har knyttet et krav om medfinansiering til deres puljer. I Tønder Kommune skal hallerne selv finansiere 30 % af udgiften til renoveringen. I Odense Kommune kan kommunen støtte med 2 kr. for hver 1. kr., som hallen selv bidrager med. Og i Mariagerfjord Kommune dækker kommunen op til 50 % af udgiften til vedligeholdelsesprojekter, men hallerne kan i nogle tilfælde få et kommunalt lån til egenfinansieringen og afdrage på dette efterfølgende.

Flere kommuners puljer rummer en form for uformel bagatelgrænse for ansøgninger. Med andre ord at hallerne ikke kan få puljetilskud til mindre vedligehold mv. Og dermed selv skal dække udgiften hertil. Det er fx tilfældet i Herning og Mariagerfjord Kommune.

Kendetegnende for flere kommuner er også, at der sker en faglig behandling/vurdering af ansøgninger forud for politisk behandling, og at administrationen indstiller fordelingen af puljen.

I fx Herning Kommune foretages der typisk en besigtigelse af hallerne og en vurdering af behovet for vedligehold/renovering til brug for den sag, hvor fordelingen af puljen skal beslattes politisk. Med andre ord foretages der en prioritering af de indkomne ansøgninger til puljen.

Udover puljer er der i de øvrige kommuner også i varieret omfang mulighed for at søge om kommunale lån/lånegarantier til vedligehold, ligesom der i nogle kommuner også fast eller lejlighedsvist sættes midler af til vedligehold af haller via anlægstilskud/anlægsbudget.

Administrationen har også spurgt til incitament til energioptimering. Ingen af de øvrige kommuner har direkte incitament til energioptimering indbygget i deres model for driftstilskud. Men flere kommuner tilskynder til energioptimering via puljer og lånemuligheder.

I Tønder Kommune og i Bornholms Regionskommune prioriteres energibesparende tiltag, når kommunens halrenoveringspulje/anlægspulje fordeles. Og i Faaborg-Midtfyn Kommune er det kun muligt at søge om kommunal lånegaranti til energirenoveringer og ikke til øvrige renoveringer. Både Skanderborg og Mariagerfjord Kommune har også låneordninger til energirenoveringer.

Derudover er der i Kolding og Favrskov Kommune sat penge af til energioptimering. Og muligheden for at søge til energioptimering er indbygget i de fleste kommuners puljer på halområdet.

Flere kommuner har i deres svar angivet, hvilke krav de stiller til udarbejdelse af fx vedligeholdelsesplaner, og hvordan der arbejdes med tilstandsvurderinger af hallerne.

Både Odense og Faaborg-Midtfyn Kommune stiller krav om, at de selvejende haller udarbejder en vedligeholdelsesplan. I Faaborg-Midtfyn Kommune skal hallerne udarbejde 10 års vedligeholdelsesplaner på baggrund af en fælles skabelon og i samarbejde med kommunen. Kommunen giver støtte til udarbejdelse af vedligeholdelsesplanen og evt. ekstern rådgivning. Og hallerne skal indsende en opdateret vedligeholdelsesplan minimum hvert andet år.

Faaborg-Midtfyn Kommune stiller desuden krav om, at alle haller hvert år skal anvende og/eller henlægge minimum 100.000 kr. til vedligeholdelse. Derudover skal hallerne hvert år udarbejde og aflevere et regnskab på vedligehold på baggrund af en skabelon.

Mariagerfjord Kommune har med nogle års mellemrum en ekstern rundt i alle haller, som gennemgår bygninger og sammen med hallerne udarbejder en vedligeholdelsesplan. Kommunen dækker udgiften hertil.

Og i Vejen Kommune er der udarbejdet en foreløbig tilstandsrapport for alle haller, som opdateres løbende. Alle haller bliver gennemgået hvert 2. år, og der udarbejdes bygningsjournaler, hvor tilstanden registreres, og hvor prioriteringslisten efterfølgende bliver opdateret.

På baggrund af de indhentede erfaringer fra andre kommuner ser det ud til, at Slagelse Kommunes model for driftstilskud i højere grad end de undersøgte kommuners modeller baserer sig på faste tildelinger til vedligehold (fuld dækning af udgifter til vedligehold ud fra et gennemsnit de seneste 3 år, minus ikke-tilskudsberettigede m²). Til gengæld har Slagelse Kommune ikke en dedikeret pulje, hvor haller kan søge om tilskud til større vedligeholdelsesprojekter mv.

Nogle kommuner anvender desuden i højere grad tilstandsvurderinger og vedligeholdelsesplaner i forbindelse med tilskud til og dialog med selvejende haller om vedligehold, end det hidtil har været tilfældet i Slagelse Kommune.

Udarbejdelse af nye tilstandsvurderinger og vedligeholdelsesplaner

Som led i analysen er der i perioden maj-juni 2023 af eksternt firma foretaget et bygningssyn i alle otte selvejende haller og på den baggrund udarbejdet en kombineret tilstandsvurdering og vedligeholdelsesplan for hver hal. Rapporterne vedlægges som bilag til dagsordenspunktet vedr. analysen.

Vedligeholdelsesplanen rummer bl.a. en vurdering af det samlede vedligeholds- og genopretningsbehov for hver hal frem til 2031 og den anslåede udgift pr. projekt og samlet. Det samlede vurderede beløb pr. hal er angivet i skemaet nedenfor.

	Samlet vurderet udgift til vedligehold og genopretning i perioden 2023-2031
Agersøhallen	2.165.800
Dalmose Idræts- & Kulturcenter	5.400.000
Skælskørhallen	3.174.000
Slagelse Hallen	1.620.000
Stillingehallen	2.187.000
Sørbyhallen	2.918.800
Vesthallen	1.655.000
SBC	734.000
I alt	19.854.600

Da bygningsynet er foretaget i maj-juni 2023, kan der være vedligeholdelsesprojekter, der er blevet gennemført efter udarbejdelsen af rapporterne.

De nye tilstandsvurderinger og vedligeholdelsesplaner og den fremadrettede brug af disse er tænkt ind i forslaget til drifts- og samarbejdsaftaler for 2024 (uddybes i afsnittet nedenfor).

Det er vigtigt at være opmærksom på, at der også er et vedligeholds- og genopretningsbehov i de kommunale haller. Det bør derfor overvejes, om der skal udarbejdes lignende rapporter for de kommunale haller, så der skabes et samlet og ensartet overblik over behov for vedligehold i alle haller i kommunen og den anslåede udgift hertil.

Hvilke forslag til ændringer har analysen resulteret i?

På baggrund af analysen lægger administrationen op til følgende ændringer i driftstilskudsmodellen og drifts- og samarbejdsaftalerne for 2024.

Indførelse af maxbeløb for tildeling til vedligehold

Administrationen foreslår, at der, ligesom det er tilfældet for fx personaleudgifter, indsættes et maxbeløb for dækning af vedligeholdelsesudgifter via modellen.

Administrationen foreslår konkret, at der fremadrettet maksimalt kan tildeles **500.000 kr. pr. år** til vedligehold ud fra gennemsnittet de seneste tre regnskabsår.

Dette bl.a. for at mindske store udsving i hallernes driftstilskud (hvis en hal bruger meget på vedligehold, vil det også påvirke de andre hallers driftstilskud) samt mindske risikoen for, at rammen bliver "ædt op" af vedligehold, og på sigt ikke kan dække hallernes driftsomkostninger.

Administrationen vurderer, at få haller pt. vil blive påvirket af det foreslåede loft, da langt de fleste haller normalt bruger under 500.000 kr. pr. år på vedligehold (gennemsnit på 3 år). Men loftet kan have en præventiv effekt og sikre, at mange store vedligeholdelsesprojekter ikke sættes i gang på samme tid.

Administrationen anbefaler dog, at der i helt særlige tilfælde skal kunne afviges fra maksbeløbet/loftet, hvis der har været tale om særligt akutte, ekstraordinære og omkostningsfulde vedligeholdelsesprojekter, hvortil hallen har opnået forudgående godkendelse til igangsættelse af projektet. Som eksempel kan nævnes den kommende tagrenovering i

Dalmose Idræts- og Kulturcenter, hvortil hallen har opnået kommunegaranti til en del af udgiften, men også selv skal bidrage med et væsentligt beløb.

Indførelse af krav om forudgående godkendelse af projekter over 200.000 kr.

Administrationen foreslår desuden, at alle vedligeholdelsesprojekter, der beløber sig til mere end 200.000 kr., fremadrettet skal kræve forudgående godkendelse fra kommunen, før de tæller med i beregningen af driftstilskuddet.

Dette bl.a. af hensyn til rammen for de selvejende haller, herunder hallernes driftstilskud. Samtidig vil det sikre, at der i højere grad sker en faglig/administrativ vurdering af store vedligeholdelsesprojekter, som finansieres via driftstilskuddet fra kommunen, samt et forudgående kendskab til og godkendelse af dem, ligesom det også er tilfældet for puljeansøgninger.

Baggrunden for beløbet er et ønske om, at hallerne fortsat skal have stor frihed til selv at sætte mindre vedligeholdelsesprojekter i gang, ligesom ordningen ikke skal medføre for meget ekstra administration i hverken haller eller kommune. Ved at sætte grænsen til projekter over 200.000 kr. sikres det, at det kun vil være de helt store projekter, der kræver forudgående godkendelse. Projekter i den prisklasse er også dem, der kan have stor betydning for udmøntningen af rammen til de selvejende haller.

For at sikre en smidig og hurtig proces er der lagt op til, at der foretages en administrativ vurdering på baggrund af bl.a. de af eksternt firma udarbejdede tilstandsvurderinger og vedligeholdelsesplaner samt evt. relevant historik på vedligeholdelsesprojekter. Derudover kan relevante politikker, strategier mv. inddrages.

Hvis der er politisk ønske herom, kan ansøgningerne samles i fx 1-2 årlige sager, så der også sker en politisk prioritering/godkendelse af disse. Det vil dog betyde, at den enkelte hal potentielt skal vente noget længere tid på at få godkendt sit vedligeholdelsesprojekt.

Indførelse af krav om udspecificering af vedligehold

Administrationen foreslår desuden, at de selvejende haller med inspiration fra Faaborg-Midtfyn Kommune hvert år skal indsende en udspecificering af deres udgifter til vedligehold i det forgangne år, fx ved hjælp af en kontoudskrift/posteringsoversigt. Udspecificeringen skal indsendes i forbindelse med indsendelse af hallens årsregnskab.

Dermed får kommunen som tilskudsyder et langt bedre indblik i, hvad driftstilskuddet går til/er gået til, og hvad der ligger under posten vedligehold i regnskabet. Dermed mindskes risikoen også for, at fx nyanskaffelser og puljetilskud ved en fejl bliver bogført/taget med under vedligehold, når driftstilskuddet skal beregnes.

Krav om brug af nye tilstandsvurderinger og vedligeholdelsesplaner

Administrationen har i udkast til drifts- og samarbejdsaftaler for 2024 indskrevet, at hallerne er forpligtet til at anvende de nye tilstandsvurderinger og vedligeholdelsesplaner som et styrings- og prioriteringsværktøj i forbindelse med planlægning af vedligehold og beslutninger vedr. vedligehold. Dette for at sikre, at de nye tilstandsvurderinger og vedligeholdelsesplaner bliver anvendt. Kommunen vil ligeledes anvende tilstandsvurderingen og vedligeholdelsesplanen, hvis/når den modtager henvendelser mv. fra hallerne, som omhandler vedligehold.

Administrationen har desuden indskrevet, at hallerne er forpligtet til at hjælpe med at holde tilstandsvurderingen/vedligeholdelsesplanen opdateret, så den er tidssvarende. Hallerne skal

derfor oplyse kommunen, når der er foretaget vedligehold af relevans for tilstandsvurderingen og vedligeholdelsesplanen. Dermed kan kommunen også registrere aktiviteten i dens Facility Management-system.

For at undgå at dette medfører for meget administration/bureaukrati, anbefaler administrationen, at der bliver tale om 1-2 årlige opfølgninger, hvor de selvejende haller og kommunen i fællesskab får opdateret rapporten og registreret relevant aktivitet.

Derudover er det i aftalerne indskrevet, at det tilstræbes, at der om nogle år foretages en opdateret vurdering af de selvejende halleres tilstand. Dette med inspiration fra Mariagerfjord og Vejen Kommune og efter ønske fra flere af hallerne. Dette skal ses i sammenhæng med, at der hen over årene kan ske ændringer i hallernes tilstand (fx skader), som rapporterne fra 2023 af gode grunde ikke har fanget.

Der vil dog politisk skulle findes/afsættes midler til en evt. opdateret tilstandsvurdering.

Indsnævring af, hvad selvejende haller kan få tilskud til fra puljer

Administrationen foreslår i udkastet til nye drifts- og samarbejdsaftaler, at de selvejende haller fremadrettet ikke skal kunne få tilskud fra puljer på idræts- og fritidsområdet til de udgifter, som hallerne i forvejen kan få dækket/tilskud til via modellen for driftstilskud, fx vedligehold.

Årsagen hertil er bl.a. det bøvlt og øget administration, som det giver både kommunen og den enkelte hal, når der skal tages højde for puljetilskud og pålagt medfinansiering i forbindelse med beregning af driftstilskud, så foreninger og haller sidestilles.

De selvejende haller vil dog stadig kunne søge/få tilskud fra puljerne til fx igangsættelse af nye aktiviteter.

Hvad siger hallerne til ændringerne?

Administrationen har til dialogmøderne i november 2023 præsenteret hallerne for forslagene til ændringer og baggrunden herfor og har ved den lejlighed fået hallernes syn på forslagene. Hallerne har desuden i deres høringssvar til drifts- og samarbejdsaftalen for 2024 haft mulighed for at komme med bemærkninger til forslagene.

Administrationen oplever, at der blandt hallerne generelt er opbakning til og forståelse for ændringerne. Det kan ses ved, at de fleste haller ikke har haft nogen bemærkninger til de nye drifts- og samarbejdsaftaler og til de foreslåede ændringer.

En enkelt hal (Dalmose Idræts- og Kulturcenter) har udtrykt bekymring over, at kravet om forhåndsgodkendelse af vedligeholdelsesprojekter, der beløber sig til mere end 200.000 kr., samt kravet om udspecificering af vedligehold vil skabe øget bureaukrati, kræve flere midler til fx løn og forringe hallernes frihed/selvstændighed.

Administrationen vurderer ikke, at dette er tilfældet, da det i praksis er meget få projekter i hallerne, der koster mere end 200.000 kr., og som dermed vil kræve en forhåndsgodkendelse. Hallerne vil derfor også fremadrettet have stor frihed til at sætte vedligeholdelsesprojekter i gang.

Derudover ønsker administrationen, at det skal være en hurtig og smidig proces, hvor bl.a. de nye tilstandsvurderinger og vedligeholdelsesplaner inddrages. Administrationen bemærker desuden, at processen ikke er mere tidskrævende end fx ansøgninger til puljer.

Hvad angår udspecificering af udgifter til vedligehold, lægger administrationen ikke op til, at dette skal være en omfattende og tidskrævende opgave for den enkelte hal. Udspecificeringen vil fx kunne ske ved at trække og indsende en udskrift af alle posteringer på den konto/de konti, der vedrører vedligehold.

En enkelt hal (Dalmose Idræts- og Kulturcenter) har i høringssvaret udtrykt bekymring over, at opdatering af de nye tilstandsvurderinger og vedligeholdelsesplaner vil medføre ekstra bureaukrati.

Administrationen vurderer, at denne bekymring kan adresseres ved, at det bliver tydeliggjort i drifts- og samarbejdsaftalen, at der er tale om 1-2 årlige opfølgninger på vedligehold, hvor de nye vedligeholdelsesplaner bliver opdateret med fx info om afsluttede vedligeholdelsesprojekter.

Og at der dermed er tale om en ordning i stil med den, der findes i de nuværende drifts- og samarbejdsaftaler, hvor hallerne hvert år har skullet indsende en opdateret vedligeholdelsesplan.

Derudover har Vesthallen og Dalmose Idræts- og Kulturcenter udtrykt bekymring over, at de nye tilstandsvurderinger og vedligeholdelsesplaner fratager hallerne deres selvstændighed.

Dette er ikke hensigten med dem.

Tilstandsvurderingerne og vedligeholdelsesplanerne er udarbejdet af et eksternt firma på baggrund af et bygningsyn i den enkelte hal, hvor minimum 1 repræsentant fra hver hal har deltaget og dermed bidraget til rapportens tilblivelse.

Baggrunden er et ønske om at kende hallernes stand, og hvad der kan forventes af større vedligeholdelsesprojekter i hallerne i de kommende år. Noget, som er i både kommunens og den enkelte hals interesse.

Formålet med de nye tilstandsvurderinger og vedligeholdelsesplaner er ikke, at administrationen fremadrettet skal diktere/detailstyre vedligehold i de selvejende haller. Hallerne vil stadig have stor frihed til at bestemme, hvad der skal sættes i gang af vedligeholdelsesprojekter og hvornår.

Hallerne skal inddrage den nye tilstandsvurdering og vedligeholdelsesplan i forbindelse med planlægning/prioritering af vedligehold. Men hallerne vil stadig kunne have deres egen vedligeholdelsesplan og vil også kunne afvige fra den vedligeholdelsesplan, der er udarbejdet af det eksterne firma, når det giver mening, fx udskyde et projekt pga. økonomi eller prioritere et presserende projekt frem for et andet.

Evt. fremtidigt tiltag vedr. vedligehold

På længere sigt kan det overvejes politisk, om Slagelse Kommune med inspiration fra andre kommuner skal oprette en decideret pulje, hvor haller kan søge om/få tilskud til større renoveringer/vedligeholdelsesprojekter, energiforbedringer mv.

Puljen kan fx oprettes ved at trække midler ud af rammen til de selvejende haller, ligesom Bornholms Regionskommune har gjort det og/eller ved at tilføre/afsætte midler.

Fordelene ved en sådan pulje vil være, at der i højere grad sker en faglig/administrativ vurdering og politisk prioritering af midler til vedligehold ud fra fx fastlagte kriterier/retningslinjer og relevante mål, politikker, planer og strategier. I en pulje vil det

desuden være muligt at prioritere bestemte typer af projekter højere end andre, fx energioptimering. Derudover vil man i højere grad sidestille hallerne, så haller med begrænset økonomi får lettere ved at finansiere store vedligeholdelsesprojekter.

Ulemperne ved en større grad af tildeling på baggrund af puljer vil være, at hallerne mister noget af deres frihed/selvstændighed ift. vedligehold.

Hallerne vil desuden ikke være sikre på at få penge til lige netop deres projekt, og hvis puljen kun kan søges 1-2 gange om året, vil den enkelte hal kunne opleve at skulle vente længe på at få svar og på at kunne sætte projektet i gang. Hvis finansieringen af en evt. pulje sker gennem midler fra rammen, vil der desuden være færre midler til udmøntning af driftstilskuddet.

En evt. ændring vil skulle indfases over flere år, da tildelingen til vedligehold pt. sker bagudrettet på baggrund af gennemsnittet i de seneste tre regnskabsår. Uden en indfasning vil man dermed ramme de haller, der har "lagt ud" for store vedligeholdelsesprojekter.

Personaleudgifter i selvejende haller

De selvejende haller indgår hvert år en drifts- og samarbejdsaftale med Slagelse Kommune, så de kan få driftstilskud.

Som tidligere beskrevet indgår der et maksimalt beløb ift. personaleudgifter på 700.000 kr. om året ud fra gennemsnittet de seneste tre regnskabsår. Et beløb, der bevidst har været konstant siden den nuværende model blev indført for at give incitament til effektivisering.

Personaleudgifter i de selvejende haller

Som det kan ses af nedenstående skema, er der nogen forskel mellem de selvejende halleres personaleudgifter. Den gennemsnitlige personaleudgift er 722.179 kr. I dette beløb indgår også personaleudgifter ift. indtægtsgivende/kommercielle arrangementer, drift af grønne områder, cafeteriadrift mv.

Udgifterne til drift af grønne områder blev isoleret til sammenligningen med de kommunale haller, hvorefter den gennemsnitlige personaleudgift er 632.372 kr. mod 487.481 kr. i de kommunale haller.

Personaleudgifter, regnskab 2022

	Agersø- hallen	Dalmose Idræts- & Kultur- center	Skælskør- hallen	Slagelse- hallen	Stillinge- hallen	Sørby- hallen	Vest- hallen	SBC
Personale	98.897	1.308.476	928.332	989.564	208.944	1.485.133	758.083	0

Note: Dalmose Idræts- & Kulturcenter og Sørbyhallens personaleudgifter dækker også over, at de i 2022 havde opgaven ift. grønne arealer, hvor de fik tildelt hhv. 425.392 og 482.282 kr. Hele dette beløb vedrører ikke personale, men er estimeret til hhv. 332.631 og 385.826 kr., hvilket giver personaleudgifter ifm. hal mv. på 975.845 kr. i Dalmose og 1.099.307 kr. i Sørby.

Ift. personaleudgifter skiller særligt SBC, Agersøhallen, som knap er en ½ hal, og Stillingehallen sig ud med lave udgifter, mens Dalmose Idræts- og Kulturcenter samt Sørbyhallen skiller sig ud med høje personaleudgifter. Ovenstående viser, at der ikke nødvendigvis ses en sammenhæng mellem størrelsen på hallen og personaleudgifterne.

Der er også stor forskel på, hvilke opgaver de enkelte haller løser med deres personale, samt i hvor høj grad der eks. er automatisering.

Agersøhallen er en lille hal, med få lokaler, hvilket også afspejler sig i udgiften. Derudover har de i høj grad formået at automatisere, så der ikke nødvendigvis skal være personale til stede.

Stillingehallen har ligeledes få lokaler og deler en ansat med Stillinge Skole, hvilket er med til at optimere driften af hallen.

Både Dalmose Idræts- og Kulturcenter og Sørbyhallen har stået for driften af de grønne arealer uden for hallerne – en opgave, der bortfalder i 2024 – ligesom de også har et cafeteria med forholdsvis stort udvalg. Derudover er det også de to haller, der i størst omfang udlejer deres lokaler/faciliteter til indtægtsgivende virksomhed jf. afsnittet om tilskud til vedligehold, hvilket alt andet lige vil betyde højere personaleudgifter.

Skælskørhallen har ligeledes i mindre omfang cafeteria drift og varetager desuden driften af SBC, en opgave de får en særlig tildeling til, hvilket forklarer, at personaleudgiften hos SBC er 0 kr. Begge haller er i øvrigt meget glade for denne ordning, som også bidrager til at optimere drift/personaleressourcer. Både SBC og Skælskørhallen er også eksempler på haller, hvor brugerne har mulighed for selv at låse sig ind i hallen.

Slagelse Hallens personaleudgift bærer præg af, at de i 2021-22 har haft vaccinecenter, hvilket har betydet højere personaleudgifter. Tidligere har de ligget med personaleudgifter på ca. 750.000 kr. Og tiden vil vise, om de kan komme ned på det niveau igen.

Vesthallen, som størrelsesmæssigt kan sammenlignes med Sørby- og Slagelse Hallen, ligger med personaleudgifter på godt 750.000 kr. Dette er isoleret til drift af hallen, da de ikke har andre opgaver, og driften af deres cafeteria er bortforpagtet.

Sammenfattende kan siges, at haller med aktiviteter udover haldriften har højere personaleudgifter. Her er det værd at bemærke, at fx drift af cafeteria ikke er en aktivitet, der er kommunalt formål, og derfor ikke kan støttes. Det betyder også, at i haller med cafeteria, så er det en aktivitet, der skal dækkes via indtægter udover driftstilskuddet.

Ovenstående viser, at personaleudgifterne i de selvejende haller er højere end i de kommunale haller – også når der ikke blot ses på gennemsnitsudgiften. Dette indikerer, at de selvejende haller kan tilbyde et højere serviceniveau, der delvist er kommunalt finansieret.

Det er dog værd at bemærke, at der bestemt er positive ting ved, at der er tilgængeligt personale i hallerne. Det være sig nærhed til brugerne, mulighed for hurtig respons, mulighed for at hjælpe foreningerne/brugerne med booking mv. Personale i hallerne kan også være en tryghedsskabende faktor for nogle brugere, ligesom personalet i hallerne bidrager til hurtig og smidig dialog mellem kommune og hal.

Hvis man politisk ikke ønsker en forskel i serviceniveau mellem de kommunale og selvejende haller, kan det være væsentligt at drøfte, hvad man ønsker at tilbyde borgerne, og om det evt. er muligt at prioritere flere personaleressourcer til de kommunale haller.

Ændret fordeling ved forøgelse af maksimal tildeling til personaleudgift

Som beskrevet ovenfor ønsker enkelte haller, at det maksimale beløb ift. personaleudgifter skal øges. En ændring af dette beløb vil betyde en omfordeling mellem hallerne, da det er samme

ramme, der fordeles. På næste side ses skema, der viser, hvilken betydning det ville have haft for driftstilskuddet i 2022, hvis det maksimale beløb ift. lønudgift havde været hhv. 800.000 eller 1 mio. kr.

	Driftstilskud 2022 (maks. 700.000 ift. lønudgifter)	Driftstilskud ved maks. 800.000 kr. ift. lønudgifter	Ændring	Driftstilskud ved maks. 1 mio. kr. ift. lønudgifter	Ændring
Agersøhallen	419.449	406.120	-13.329	393.632	-25.817
Dalrose Idræts- og Kulturcenter	1.504.435	1.510.062	5.627	1.612.349	107.914
Skælskørhallen	2.166.650	2.191.495	24.844	2.136.180	-30.470
Slagelse Hallen	1.992.682	2.005.186	12.504	1.956.576	-36.106
Stillingehallen	1.245.775	1.204.883	-40.892	1.166.573	-79.202
Sørbyhallen	1.578.487	1.621.306	42.819	1.760.213	181.726
Vesthallen	1.743.176	1.744.011	835	1.687.899	-55.277
SBC	422.663	390.255	-32.407	359.895	-62.768
I alt	11.073.317	11.073.317	0	11.073.317	0

Som det kan ses, vil omfordelingen betyde, at de haller, der har de laveste personaleudgifter, vil få lavere beløb i driftstilskud. Det vil samtidig betyde, at man straffer nogle af de haller, der har tænkt mest i at optimere personaleudgifterne ved fx deling af personale og automatiske åbne/lukke-systemer. Ved at hæve beløbet til 1 mio. kr. vil det kun være de to haller med de største personaleudgifter, der vinder på omfordelingen. Da denne beregning er foretaget på 2022-tal, vil det dog se anderledes ud fremadrettet, da de to haller ikke har drift af grønne arealer fra 2024.

En forøgelse af det maksimale tilskud til personaleudgifter vil også mindske incitamentet til fortsat at optimere på driften. Det er værd at nævne, at såfremt det politisk besluttes at øge det maksimale beløb ift. personaleudgifter, så vil risikoen stige for, at der tildeles midler til noget, der ikke er kommunalt formål. Det er eksempelvis ikke muligt i alle hallernes regnskaber at se, hvor stor en andel af personaleudgifterne, der vedrører drift af cafeteria samt drift ifm. udlejning til indtægtsgivende arrangementer.

Som det tidligere er nævnt, er det dog de haller med størst indtægter fra aktiviteter, vi som kommune ikke kan støtte, der også har de højeste personaleudgifter.

Modeller for personaleudgifter i andre kommuner

De fleste af de undersøgte kommuner har ikke en eksplicit tildeling til personaleudgifter i deres tildelingsmodel. Hallerne skal finansiere personaleudgiften enten via det modtagne grundtilskud/rammetilskud eller det modtagne aktivitetstilskud.

I alle de undersøgte kommuner har hallerne deres eget personale. Deling af personale er meget sjældent forekommende i de undersøgte kommuner.

Bilag 1. Hvilke lokaler/m² yder kommunen tilskud til i selvejende haller

Slagelse Kommune yder tilskud til lokaler (m²) i hallerne, som kommunen lovligt kan støtte, og som er nødvendige for udøvelsen af kultur-, fritids- og idrætsaktiviteter i hallerne.

Slagelse Kommune yder tilskud til fx halgulv, gymnastiksale og andre aktivitetsrum, omklædningsrum, fælles socialt areal, toiletter, administrationslokale til personale i hallen, lokale til tekniske installationer, rum til idrætsredskaber samt gangarealer, som forbinder det hele.

Slagelse Kommune yder med andre ord tilskud til det minimums-serviceniveau, der skal til for, at man kan dyrke fx sin sportsgren i hallen.

Slagelse Kommune yder omvendt ikke tilskud til lokaler/aktiviteter i hallerne, som kommunen ikke må støtte, fx cafeteria, kiosk og selskabslokaler, ligesom kommunen ikke yder tilskud til såkaldte overskudsarealer, der ikke er nødvendige for foreningsaktiviteten i selve hallen, fx klublokaler.

Principper for tilskud til lokaler/m² i selvejende haller:

- Den primære aktivitet i lokalet skal være lovligt kommunalt formål, fx idræt, folkeoplysning, kultur og sundhed og forebyggelse.
 - Lovlige kommunale formål/aktiviteter skal derfor udgøre langt størstedelen af de bookede og udnyttede timer i lokalet.
 - Hvis et lokale primært anvendes til erhvervsvirksomhed, indtægtsgivende arrangementer, salg, kommercielle aktiviteter og lignende, kan Slagelse Kommune ikke yde tilskud til lokalet, og lokalet tages derfor ud af driftstilskudsmodellen.
 - Hvis fx et lokale er tilknyttet et cafeteria, der drives som erhvervsvirksomhed, kan lokalet ikke tages med i modellen.
- Hvad angår depotrum i hallerne, skal størstedelen af rummet bruges til opbevaring af udstyr til de aktiviteter, som kommunen lovligt kan støtte, fx idræt, folkeoplysning, kultur og sundhed og forebyggelse.
 - Hvis et lokale primært bruges til opbevaring af udstyr til fx cafeteria/kiosk/køkken og/eller udlejning til arrangementer, så kan kommunen ikke støtte lokalet, og lokalet tages derfor ud af driftstilskudsmodellen.
- Alle, der jf. kommunens retningslinjer for fritidsområdet er berettiget til gratis brug af lokaler, skal også gratis kunne låne de lokaler i de selvejende haller, som kommunen yder driftstilskud til via modellen.
- Det må ikke være en betingelse for gratis brug af lokalet, at man fx skal købe forplejning fra hallens cafeteria.
 - Haller med cafeteriaer må dog godt have et forbud mod, at man selv medbringer mad og drikke i hallen/nyder medbragt mad og drikke.

- Lokalet skal kunne bookes af alle via tilskuds- og bookingsystemet Winkas.²
- Alle bookinger af lokalet skal fremgå af Winkas, og det skal fremgå, hvad lokalet skal bruges til, og hvem der skal bruge det.
- Flere skal kunne bruge lokalet, og indretningen af lokalet skal tage højde for dette.
 - Hvis kun en klub reelt må/kan bruge fx et møde-, klub- eller kontorlokale, så er lokalet ikke tilskudsberettiget. Hallen kan i det tilfælde opkræve leje af klubben, som har lokalet.
- Lokalet skal være *nødvendigt* for udøvelsen af idræt, folkeoplysning, sundhed og forebyggelse og kulturelle aktiviteter.
 - Fx fordi det er i det pågældende lokale, at man kan lave den ønskede aktivitet, opbevare udstyr til aktiviteten, klæde om/gå i bad, gå på toilettet osv.
 - Hvis et lokale ikke er nødvendigt for udøvelsen af fx idræt, folkeoplysning, sundhed og forebyggelse og kulturelle aktiviteter i hallen, ydes der ikke tilskud til det.
- Der skal hos fritidsbrugerne være en efterspørgsel efter at kunne bruge det pågældende lokale til lovlige kommunale aktiviteter, som ikke kan dækkes af øvrige/tilsvarende lokaler hallen.
 - Hvis aktiviteter/udstyr/brugere spredes ud på flere lokaler, skal der derfor være en gyldig årsag til dette, fx pres på kapacitet og/eller mangel på ledige timer, eller at aktiviteten kræver særlig indretning af lokalet.
- Lokalet skal bruges i rimeligt omfang, og både hal og kommune skal sikre, at lokalet udnyttes mest muligt til formål, som kommunen kan støtte, og at borgere/foreninger får kendskab til, at de kan låne lokalet til disse formål, samt evt. ledige tider.
 - Lokaler kan tages ud af modellen, hvis det viser sig, at de kun er booket/i brug i få timer om ugen eller slet ikke er i brug.
- Lokalet skal være indrettet til formål/aktiviteter, som kommunen kan støtte, ligesom der skal være let adgang til det udstyr, som er en forudsætning for at kunne lave aktiviteten.
 - Hvis et lokale fx kan bruges til idræt, skal der også i lokalet eller umiddelbar nærhed af dette forefindes udstyr til idrætsaktiviteten.
- Lokaler, der er tvivl om, kan evt. forsøgsvis komme med i modellen på betingelse af kontrol med/kortlægning af aktivitet/udnyttelsesgrad samt forventning om stigning i de aktiviteter, som kommunen lovligt kan støtte, fx at få mere idræt, folkeoplysning, sundhed og forebyggelse og kulturelle aktiviteter ind i lokalet.
- Kommunen følger hvert år op på lokaler/m² i driftstilskudsmodellen, så der tages højde for fx ændringer af relevans for vurderingen af tilskudsberettigede m².
- Hallerne er forpligtet til at orientere kommunen, hvis der sker væsentlige ændringer i aktiviteten i lokalerne af relevans for vurderingen af tilskudsberettigede m².

² Agersøhallen er pga. særlige lokale forhold (kun 1 forening på øen) fritaget for brug af bookingsystemet Winkas samt HallMonitor.